

Smederovo zauzeto.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 12. oktobra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Dvije djelomične navale na jugozapadu boisa protiv jaraka što smo ih dne 5. oktobra opet osvojili, bile su odbijene. Jače navale, protiv fronte od sjeveroistočno južneča do na istoku Neuvilla skršise se, djelomične sa veoma znatnim gubicima na neprijatelja. Samo na dva mala mjesta stigose Francuzi do naše najprednje linije. Istotako u Šamparni svršise su francuske navale sa objiju strana Tahure sa sjeljivim odrazom za neprijatelja. Usprkos jakoj topničkoj pripremi nije uspjelo neprijatelju na nijednom mjestu da pogine kakov uspjeh zemljišta.

Rusko bojište.

Na zapadnoj fronti Drinskog zauzelo se na juris neprijateljske pozicije zapadno lukasta u frontalnoj širini dva i pol km. Zarobili smo 3 časnika i 367 momaka i naplijenili jednu strojnu pušku. Ruske topovnarlove bile su odbijene. Neprijateljsko konjanstvo ispraznilo je kod Jezerja jedno topje.

Srpsko bojište.

Na cijeloj balkanskoj fronti naše gibanje napreduje dobro. Zauzeli smo grad utvrde Smederovo.

Vrhovna vojna uprava.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 12. oktobra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Položaj je na ruskom bojištu neproizmjeren. U prostoru južno Burkanova odličili smo tri ruske navale. Jos je u toku obrambena akcija protiv četvrte navale, koja je uperena protiv fronte od 2-3 km. Na potoku Korinju i sjeverno Rafalovke na Siru, neprijatelj je poduzeo također bez uspjeha neke nastupe.

Talijansko bojište.

Na talijanskom bojištu nema nikakve promjene.

Srpsko bojište.

Navaljuje se na cijeloj fronti južno Save, Duvana i Dolnje Drine. Kod Jurisnjana brda Lipara, koji se uzdiže istočno grada Beograda i landonskih šančeva, austro-ugarske čete, koje prodiru iz Beograda, zaplijenile su 3 topa i jedan reflektor. Sve vijestine u okolini Beograda, koje dominiraju na domaćem topa: prelaze rijeke, u posjeduju saveznika. Nijemci su osvojili Smederovo i potisli su neprijatelja prema Porevcu.

Crnogorsko bojište.

Na granici između Hercegovine i Crne Gore doslo je na više točaka do čarkanja sa crnogorskim odjelima.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, št. Höfer, podmaršal.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 12. oktobra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U odsjeku Anaforte naše je topništvo i sjeverno Kirestepce pogodilo neprijateljsku torpednjaču, što je tamno doplovlila. Jedna mina, koju smo mi čimili da eksplokira, poubijala većinu vojnštva jednog neprijateljskog jaraka, a ostali su pobjegli. U odsjeku Arburnjaka bombardirala je bez uspjeha neprijateljska torpednjača naše vojnštvo. Jedna krstarica i jedan motor pucalo su bez uspjeha u smjeru na Maidos, te su se onda povukli. U odsjeku Beddihlaba ispucalo je neprijatelj opet bez uspjeha više nego 1000 hitaca protiv naših pozicija. Naše je topništvo odmah odgovorilo, te je usutakalo neprijateljske baterije.

Balkan.

Položaj u Grčkoj.

Pariz, 12. oktobra. „Agence Havas“ javlja iz Atene: Iskrcavanja u Solunu traju. Govori se, da se Zaimis dogovara sa Venicelosom, kako bi dobio u komori izraz povjerenja. Zaimis je izjavio Venicelosu, da tolerantna izjava ne bi vladi podala potrebiti autoritet, a da se uzmogne riješiti ozbiljnije dnevne probleme.

Zaštita bugarskih interesa.

Sofija, 12. oktobra. (D. u.). Zaštita bugarskih interesa u državama, koje su opozvale svoje zastupnike, povjerenja je diplomatskim zastupnicima Švedske. Samo u Srbiji ostali su bugarski interesi nepovjereni, posto srpska vlada nije dala bugarskom poslaniku vremena, da uredi shodno. Bugarska je vlada utemeljila poslanništvo u Hagu, te je svog dosadašnjeg poslanika u Londonu, Hadži Miševa, imenovala na novo novostrojno mjesto.

Iskrcavanje četa.

Atena, 12. oktobra. (D. u.). U Solunu se iskrcalo četa sviju vrsti, koje se nalaze u logorima izvan grada. U Solunu su otpuvali njemački, francuski i engleski vojnički atase.

Koliko vojske trebaju ententine vlasti u Makedoniji.

Milan, 12. oktobra. (D. u.). „Il Secolo“ pripisuje, da ententinim vlastima treba za macedonsko poduzeće najmanje 300.000 vojnika i da, ne bude li se ih moglo dosta brzo pribaviti od druguda, nužno će biti oduzeti ih sa dardaneleske fronte, te ograničiti se kod tamonijske akcije na puku defenzivni li je sasvim napustili. Englesko-francusko ratno vijeće, kaže, da je već u tom smjeru raspravljalo.

Iskrcavanja u Solunu.

London, 12. oktobra. „Daily Chronicle“ javlja: Dozajemo, da novi grčki kabinet ne će prijeći dajnje iskrcavanje četa u Solunu. Moramo naglasiti, da ne bi to ni ti bilo u stanju učiniti, te bi se to smatralo kao neprijateljski čin. Nijedna se monarhija ne bi mogla u Grčkoj uzdržati, koja bi htjela napasti vlasti, što imadu u Sredozemnom mora nadmoć.

Položaj u Albaniji.

Berlin, 12. oktobra. Iz Bukaresta javljaju: Jake su albanske čete otisle u Tiranu, te su prisilile na uzmak srpske i talijanske čete, što su se tamno nalazile. Položaj je talijanske vojske u Draču kritičan. Albanski utaske pod vodstvom Prek-Bih-Dode zauzeli su točku, što su ju imale srpske i talijanske čete. Albanci su zaplijenili jedan srpski i dva talijanska topa.

Venicelos odlazi iz Grčke.

Frankfurt na M., 12. oktobra. „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Carigrada: Stalno je, da će Venicelos sigurno napustiti Grčku i naseliti se u Francuskoj.

Cenzura u Grčkoj.

Pariz, 12. oktobra. Havas javlja iz Atene: Obzirom na opasno stanje, cenzura je proširena lakodiraj na brzojavke tlučeće se vijesti gibanja četa. Vijesti o iskrcavanju francuskih četa su u protusloju.

Odašiljanje četa iz Soluna.

Genf, 12. oktobra. „Herald“ javlja, da se uslijed zaposjednuta željeznice od strane Grka ne će moći započeti odašiljanjem četa iz Soluna.

Grčka i Italija.

Badimpesta, 12. oktobra. „Az Est“ javlja iz Carigrada: Grčki je poslanik Zamados izjavio: U Grčkoj se ne odobrava podriposto to, da bi Grčka sudjelovala uz Italiju. Nasi interesi i aspiracije su u protusloju sa onima Italije

te nije moguće izravnnati naše interese. Radi ovog uzroka sam uvjeren, da ćemo mi i dalje ostati neutralni, akoprem vladaju velike simpatije pučanstva za Englesku i Francusku.

Ententa.

Japan i municija.

Pariz, 12. oktobra. „New-York Herald“ javlja iz Tokia, da je između Japana, Engleske, Francuske i Rusije sklopljen ugovor obzirom na zajedničko sudjelovanje financija i municije.

Talijanski ratni zajam.

Genf, 12. oktobra. „Tribuna“ javlja, da je ministarsko vijeće u Rimu zaključilo, da će parlamentu, koji će se sastati u novemburu, predložiti ratni kredit, prama kojemu se zahtijeva 4 milijarde lira.

Ruske pripreve protiv Bugarske.

Budimpesta, 12. oktobra. „Vil“ javlja iz Sofije, da su tamto stigle vijesti iz Bukaresta, prama kojima je u Odesu i Sebastopol stiglo mnogo četa, te se čine velike pripreve za navalu na Bugarsku.

Englezi se tješe.

Hag, 12. oktobra. „Daily Cronicle“ se bavi u jednom članku o dogodajima kod Tahura te izražuje nadu, da će ofenziva na zapadu imati još daljnjih uspjeha. U kritičnom razviku u kojem se sada rat nalazi, sadašnji će bojni dogodaji poprimiti veću važnost negoli je to dosada ikada bilo. Opseg gubitaka, što će ih ententine čete pretrpiti na Balkanu protiv Nijemaca, ne će biti maleni, nu mora se misliti i na to, da će i gubici neprijatelja biti veliki. Izdajstvo Bugarske pruža im na raspolaganje možda 350.000 svježih četa. Srpska je vojska svakako na većoj visini, negoli bugarska. Radi toga se ne smije položaj priznati crnim nećanima. Engleski narod mora sada više nego ikada pokazati svoju moć.

Nezadovoljstvo u Londonu.

London, 11. oktobra. „Daily Mail“ napada vladu radi držanja engleske diplomacije u članku pod naslovom: „Imamo li ured za izvajske poslove“, te vili: Englesko poslanništvo i ured izvanskih poslova je bugarska vlada varala. Nasa diplomacija ne bi smjela počinjati ovakvih gluposti. „Manchester Guardian“ piše: Venicelos je prosvjedovao protiv iskrcavanja ententinih četa u Solunu, nu njegov se prosjved nije uzelo ozbiljno. Novo će grčko ministarstvo po svojoj priici ponoviti isti prosjved, nu toga treba smatrati ozbiljnim. U kritičnom momentu, u kom ententine čete operiraju na crti u Solunu, moče Grčka biti pogibeljna. List nastavlja: Englesko-francuska vojska na Galipoliju, ako prije nastupa zime ne učini nikakvog napretka, doći će u vrlo neugodan položaj, ako Nijemcima uspije prodrijeti u Tursku. Protiv ove vojske morat ćemo braniti Egipat i Suecki kanal. Mi želimo, da odluka bude u Europi, a ne u Aziji. Ententa je mislila, da će Grčka braniti crtu u Solunu protiv napadaja Bugarske, ali se ljuto prevarila. Izgleda, da će nas i Grčka prevariti i upropastiti.

Dogodjaji na moru.

Potopljeni parobrodi.

Lion, 12. oktobra. (D. u.). „Nouveliste“ javlja iz Dünkirchena, da je prošle srijede dosao na minu zapadno Dünkirchena francuski parobrod „Alose“. Parobrod je oimah potonuo u njim 18 mornara.

Pred Niew Portom dosao je na minu jedan engleski parobrod. Jedan dio monarči je spašen.

Katuzjih, 11. oktobra. (D. u.). Reuter javlja: Jedan je ribarski brod našao na minu i potonuo. — Engleski je monarčad je spašena.

Potonuće francuskoj transportnog parobroda.

Atena, 12. oktobra. (D. u.) Prama obavijesti kapetana grčko-amerikanskog parobroda „Patrisa“ njemačka je podmornica potopila istočno od Malte ladju „Sambilu Haver“, koja je dolazila iz Mudrosa sa 2000 engleskih strijelaca. Engleske torpednjače spravile samo 90 momaka, ponajviše zaplijenile.

Potopljeni brodovi.

Madrid, 12. oktobra. (D. u.). „Herald“ javlja: Španjolski parobrod „Pennacastillo“ bio je siluriran blizu Juze od njemačke podmornice. „Herald“ izjavljuje istragu obzirom na činjenicu, dočino zapljuje odstete.

Karlskrona, 12. oktobra. (D. u.) Danas jutro bio je potopljen kod Kalmarsunda južno Oelandu njemački parobrod krcat ugljenom od jedne po svojoj priici engleske podmornice. Monarčad je spašena od jednog švedskog parobroda. — Parobrod krcat mineralijama, „Germania“, bio je bombardiran opodne od po svojoj priici engleske podmornice. Parobrod „Germania“ bio je nasukan kod obale Blekinga, da se uzne potonuću. Podmornice se nalazi neprestano u blizini parobroda. Prama vijestima novina tri engleske podmornice nalaze se na jugu Oelanda.

Gubitak njemačkih podmornica.

Beč, 12. oktobra. „Reichpost“ javlja iz Berlina: Engleska bezbuzna postava u Polhu javlja, da smo mi izgubili dosada 60 podmornica. Wolffov burez je opunovlašten izjaviti, da faktički gubici njemačkih podmornica iznasaju mnogo manje od četvrtine navedene brojke. Dalje izjavlja isti burez, da je broj njemačkih podmornica sada mnogo veći negoli je bio početkom rata.

Centralne vlasti.

Smrt nadvojvode Ludvika Salvatora.

Prag, 12. oktobra. (D. u.) Nadvojvoda Ludvik Salvator umro je danas poslije podne u 2 i pol sata u svojem gradu Brno-destu na Labi.

Nova zastava za vojsku i mornaricu.

Beč, 11. oktobra. (D. u.). Njegovog Velicanstvo, cesar, izdao je sljedeću zapovjed vijesji i mornarici:

Moja je volja, da barjak Moje vojske i zastava Moje ratne mornarice predstavljaju simbol, koji odgovara državnom ustrojstvu unije objiju država austro-ugarske monarhije, koje se temelji na pragmatičnoj sankciji. Odlorio sam međutim, da barjak i stjege vojske nosi na jednoj strani grbove Austrije i Ugarske, spojeni jedan s drugim sa grbom Moje carske kuće, te objiveni vrpcom sa lozinkom „indivisibiliter ac inseparabiliter“, dok će s druge strane u sredini biti Moji inicijali. U kulove će se unetnuti izmjenice carska i sveta ugarska kruna. Barjak i stjege su objiveni trokutnim bijelim planinama i izmjenice crno-zutim i crvenobijelo-zelenim. Ratna zastava mornarice imaš će da prikazuje, uz nepromjenjene današnje boje, bijelu stizu i grba „kuća Austrije“ starodrevni crveno-bijeli ugarski grb. Ujedly s ovom naredbom dobit će sila svih naroda monarhije za njihovo poztrovno sudjelovanje na lobjitak monarhije, koja se očelila u slavnom junastvu iskazanom u ovom svjetskom ratu po Mojoj vojski i po Mojoj mornarici osobiti spomen-znak za sve vijekove. Prisrega vjernosti položena od ratnika zastavi i barjaku ima da se vazda ponavlja. Neka se brani s udruženim silama i neka se učuva nepromijenjeno veza Austro-Ugarske sa Mojom kućom. Pukovanje će uvatiti današnje zastave, svjedoke sviju vojskanih krestosi Moje vojske, koje se sjajno iskazale, te će biti nadomjestene prama potrebi s novim. Vrpce barjaka, koje postoje, upotrebit će se i dalje prama svrsi. Novu barjaci bit će upotrebljeni netom budu gotovi. Ratna mornarica uzdignut će u dan, koji će se još odučiti, u isti sat, barjak koji oluhuvaca sve slavne tradicije Moje mornarice. U izvršenju poztrobnog nalazem Mojem ratnom ministru i Mojem zapovjedniku mornarice,

Izveštaj podružnice Crvenog Križa u Puli.

Mjesna podružnica Crvenog Križa, koje su članovi pokazali izvanrednu poštovitvo već od početka rata, objavlja izvještaj o njezinom djelovanju u trećem četvrtgodisju. Ponosom gledamo na ove brojke, te ih publici priopćujemo. Mjesna je podružnica primila u korist Crvenog Križa u zadnjem četvrtgodisju iznos od 22.871-62 K. U toj se svoti nalazi iznos od 5852-62 K kao čisti prihod raznih kinematografskih predstava u gradskom kazalištu Cisuttii. Mjesni listovi sakupili su: Hrvatski list 107 K, Polaer Tagblatt 3998-83 K, Giornaleto 138 K. Konačno su u toj svoti iznosi, što su se sakupili po skraćivanju i darovi vlasnika kinematografa Leopold i Minerva, koji su darovali dio svojeg dobitka.

Od 1. augusta 1914. do 30. septembra 1915. primila je podružnica iznos od 142.514-52 K. Koncem septembra povratilo se matici u Trst u državnim obvezama ratnog zajma iznos od 60.000, od kojih je bila polovicom maja matica dostavila podružnici na raspolaganje 50.000 K u svrhu nabave obveznica ratnog zajma.

U zadnjem četvrtgodisju dostavilo se matici u Trst 10.000 K. Osim ovoga izdalo se 980 K za napoj, 564 K za robu, 120-46 K za prevoz i 732-45 K za razne izdatke. Ukupni izdatak u ovom trogodišnjem iznosu dakle 123.363-55 K. U vrijeme od 1. augusta 1914. do 30. septembra od 1915. izdala je podružnica 110.386-40 K. Od ostalog iznosa od 32.128-12 K (prihod 142.514-52 K — rashod 110.386-40 K) otposlano je matici u Trst koncem decembra prošle godine 5520 K, a 26.608-12 K uloženo je u gradsku štedionicu, te će se ovaj iznos upotrebiti za nabavu zimske rubinije i drugih darova u korist bolesnih i ranjenih, što se nalaze u mjesnim vojničkim bolnicama i za naše vojnike na bojišnim poljanim. Podružnica je priredila bilo od kupljene ili darovane robe 1400 vrtnih objecka i drugih objecka, od robe, što su dale mjesne vojničke bolnice priredilo e 5216 objecka. U zadnjem trogodišju je podružnica primila materijalnih darova i u 1700 komada odjela i rubinije, 100 m sukunene robe, 3030 pokusštenih predmeta, 5010 kg jezbina, knjiga i časopisa, 480 l crnog vina, 70 butlička finijih vina, 1000 butlička mineralne vode, 4000 smotaka i smodioca, 665 paketa duhana, 105 kg duhana za lulu i 365 komada papira za smodiće. Izručilo se mjesnim vojničkim bolnicama i četama na bojnišnom području okruglo 2700 komada odjela i rubinije, 3950 predmeta od potrebe, knjige i novine, 470 kg jezbina, 480 l crnog vina, 62 butličke finog vina i alkoholnih pića, 4 butlička sirupa, 1080 butlička mineralne vode, 37400 smotaka i smodioca, 300 paketa duhana za smodiće, 180 paketa duhana za lulu, 150 paketića papira za smodiće. Osim ovoga se je mjesna podružnica Crvenog Križa zauzela u preko 100 slučajeva za to, da se podijele odlikovanja osobama, koji su se odlikovali. Riješilo se oko 400 molba kojima se pitalo informacije radi ranjenih, izgubljeni ili zarobljeni vojnika, te se je zauzelo da dozna naslov evakuiranih obitelji. Zauzela se za udove i siročad palih vojnika. Prigodom rodjendana Nj. Velicanstva sakupilo se za udove i siročad iznos od 16.000 K, koji se je dostavio zakladi za

udove i siročad. U jednom pozivu na nared mjesna junja sabralo se 8000 praznih butlička, od kojih je bilo otposlano 2100 na uprave pet tvornica mineralnih voda, koje su izjavile, da će ih napuniti i otposlati na južnu frontu. Ostalih 5900 se je prodalo, te se čisti dobitak ubrojao kao dar. Nabavilo se stroj za pripravljanje pasarela, koje se je otposlalo vojnicima na sosojkoj fronti. Podružnica je otvorila svoju pranicu i tako došla u susret općenoj potrebi, koja se je osobito u zadnje vrijeme otela. Čisti je prihod namijenjen u društvene svrhe. Sakupilo je 250 kg kovina, koje se je otposlalo č. i kr. ministarstvu. Sabralo se kausčuk i vunu, te će se to čim prije otposlati na određeno mjesto. Odbor gospodja za ratnu opskrbu, koji je dodjeljen podružnici, sakupio je i otposlao odboru za ratnu opskrbu oko 43.000 K. zauzeo se i za to, da dostavi evakuiranim osobama potrebna zimska odjela i rubenicu, sudjelovao je kod kupovanja robe i sabiranja predmeta, pripao je ujedno kod obhranjivanja vrtova, od kojih je čisti dobitak također namijenjen u društvenu korist.

Gospodarski pregled.

Krumpir.

Bas zanimiva vojna za krumpir nastala je u Beču. Zadnjih sedmica bilo je tako veliko pomanjkanje krumpira, akoprem se platilo po 16—17 kruna. Mjesna je uprava naručila više stotina vagona krumpira u Ugarskoj i drugdje. Ovaj se krumpir prodavali za 12—15 kruna, al u usprkos toga imali 4 K gubitka. Kada je vlada izdala najvišu cijenu za krumpir, bili su Beđije osvjedočeni, da će sada nastati neselac krumpira, jer ga seljaci nisu ni prije htjeli dovazati na trg, kada su cijene bile mnogo više. Ugri ga, govorili su Beđije, više ne će htjeti davati, jer tamo nema maksimalnih cijena. Općina je imala na raspolaganje 900 vagona, nu što je to za onoliko mnoštvo ljudi. Na svakoga bi došlo 3—4 kg i to bi trajalo za jednu sedmicu.

Lako uspatljive žene sastale se i na sastanku zahtijevale, neka se seljcima sas krumpir odzume. Mudriji su odgovorili, da bi takav nasilni postupak imao jako slabe posljedice, jer bi na proljeće seljaci nasadili samo onoliko krumpira, koliko ih ga sami trebali. Pa i cijena je krumpira, napram drugom živeću, što ga mora i seljak kupiti, vrlo niska. Neki je strukovnik izračunao Beđijama, da njega stoji 100 kg krumpira 9 K. Velika deputacija Bečana sa načelnikom na čelu otišla je ministru pojedjelstva, da mu stvar razjasni. Ministar ih je valda dobro primio, jer je na koncu načelnik zamolio ministra, neka vlada do proljeća priskrbi Bečani 6000 vagona krumpira uz cijenu od 8 K. Gdje će se krumpir dobiti teže je odgovoriti.

Mast.

Kako smo već prije spomenili, najkrošnije bit će, da seljaci krumpirom ostute, vinjine, da budemo imali dosta masti. Pomanjkanje masti se već sada osjeća. Običnu začim prodavaju u Beču po 6—7 K kg, a maslo po 6 K. Svi vide, da će ove godine biti debele svinje jako skupše. Činovići se i druge osobe iz gradova sve češće obraćaju na prijatelje na ladanju, da im priskrbe svinjetine. Ova je skrb za zimu svoje umjetne. Na taj bi direktni

način prodaje sve pojedinito. Opažu se, da se množe trgovci na selu, koji zaklano meso šalju u krajeve, gdje je sve skuplje. Pridređuju se kobasice i slanmi, što se vrlo lako prodaje. — Gospodari! Ne prodavajte svinje, dok nisu debete. Cijena ne će u buduću biti manja, nego više. Najbolje je svinju doma zaklati, pa prodati meso; i mast, jer će se tako dvaput više dobiti.

Mlijeko.

Bečke su mlijekarne mōlle i postigle, da se cijena mlijeku povisi na 34 h po l. i cijena masla važe sedmice ratu. Danas mlijekarne placaju seljaku mlijeko po 18 h. Čudno je čuti, da je cijena mlijeku tu i tamo 14—16 h. Bolje je mlijeko doma upotrebiti, nego tako cijeno prodati.

Pašulj.

Jako lijepo je urodio pašulj. Mnogo će ga seljaci moći dati vojstvu i građanstvu.

Koza.

Najgore bit će ove godine radi postola. Potplata skoro stalno ne će biti dostatna za sve, jer ga već sada manjka. Postole ćemo morati imati. Mnogi će se sada sjetiti „cokula“. Potplat iz drva, obično bukovog, na nj komad sukna, a ozo koza, najbolja je svinjska, ošte jetti- nog postola. Dobra je to obuca. Zasto ju ne bi opet uveli? Doduše nešto malke previše udaraju, nu ako to u ovo ratno vrijeme misli na elegatnost. U prišnjara vremena izražjivala je bas dobre „cokule“ tvrtka R. Hoffeld u Češkoj, Gebrüderwald.

Sajmovi.

U Štajerskoj imaju seljaci mnogo poteškoća s uređim. Čim tako stogod proda, ote prijava i odsude. Kazna iznasa obično 100—1000 K. Uslijed toga ima na sajmovima uvjete manje živine. Kmeti vele, neka i građani jednu samo krumpir i zelje, kao i oni.

Meso.

Dne 27. septembra bilo je u Beču 3455 goveta. Plaćali su se volovi: La 300—332, Illa 270—290, Illa 240—260, krave 224—270. Kako izgleda, pogibjel je uvijek veća da nam uzmanjka goveta.

Svinja bilo je dne 28. septembra u Beču 6748. Plaćali su debele: La 530, Illa 520—528, Illa 315—515. Svinje za meso: La 420—440, Illa 400—416, Illa 300—396. Ovi nam podaci daju važan nauk: Debelite svinje, dok možete.

Pismo iz Moravske.

Hohenstaadt, (gornja Moravska) 8. listopada 1915.

Evo nešto o našim evakuirama (na utjehu onim, koji ostadoše kod doma svoga a oprivase amo kojega od svojih mlili i dragih).

Potpisani je stigao ovamo već dne 10. rujna kao dušobrižnik istarskih evakuiraca, kojih imade do 1400 pot svojom dušobrižničkom pastvom. Razmjesteni su po trima sudskim kotarima, t. j. po kotaru Müglitz, Schildberg i Hohenstaadt-a u 52 nesobnice, imade i drugih po drugim kotarima, ali glede takih nek se javi drugi. Pod dušobrižničkom brigom pišućega su dva gorenavendna mjesto. Koliko dakle posla i truda za jednog dušobrižnika!

Nema dana da ga tko ne potraži, pozove li do njega za savjet dokle.

oči sijevale, a sake stiskale. Odo bijesnih dušmana sakupili se susjedi, staro i mlado, musko i žensko. Posljedice svoga toga je bila, da su učiteljevi prijatelji na brzu ruku platili pivu i najzreni ostavili krému, na velikoj žalosti i bol Grgine žene, koja se je u kuhinji što zalutala bila znojila i mučila s rukom.

A i gospodin bilježnik nije najbolje prošao, kad je osvanuo o podne kod kuće. O ruku gotovo ni govora, a sve da ga je bilo, bio bi mu bez sumnje prijatelj, jer je rječita njegova gospodja bila na njega kroz čitava pola sata bujicu ne bas laskavih riječi.

Nova je olovka gospodina bilježnika bila povodom, da se je život u Kezoderu donekle promijenio. Istina, ta promjena nije bila ikozna kako velika, tek u toliko, što Misko, bilježnik i učitelj nije više zalazio u Grginu krému. Najteže je dakako bilo učitelju, jer u čitavom Kezoderu nije mogao da natje opskrbu, dok mu se nije smiivalo gospodja bilježnikovicu i na mnoge ga njegove molbe uzela u svoju kuću na hranu, a nemanje tesko hito je

Ovi su evakuirci ponajviše iz Filipanstine, Krnice, Rakija i Marčane. Uopće izgledaju veselo; žude, naravno, za svojom domom, al se ipak opet prilagođuju svojoj sudbini i sa ustrpljenjem čekaju žudjenj da povratka u milu si i čašket domovinu. Vrijeme im prolazi zabavljnjem s radnjom a djeca pohadjaju češke škole. Svi imadu kojesta naučiti od amošnijih urođenjaka. Njihove se okolnosti poboljšale. Amošnij gospodin č. kr. poglavar u Strebachu, prava duša od čovjeka, primado naše istrane i pišućega, slusa, bilježi i naređuje odmah da se po mogućnosti udovolji svim njihovim potrebama. Sada se dijeli svima potrebna zimska debela odjela i postole.

Da vam je vidjeli kod tog dijeljenjako se neumorno zauzima promlostivog gospodja v. Strohbach, supruga gori rečenog gospodina poglavara.

Ona sama, kao majka, skida svojim rukama sa našeg težaka istrana njegovo kakvo bilo odjelo pa ga obutuje u drugo novo, zimsko debelo rublje, a taj posao traje više dana a po više i više sati nedan.

Kolika poštovitvo ove promlostivog gospodje! To je milinja, divota gledati! Pišući osta začuden, i misao nu njegovaleti na nekoje gospodje i gospodice naših krajeva, koje ni slučajno ne bi dotaknule se našeg seljaka e da se ne okuže. To mi se činilo vrijednim da istaknem.

Premlostivoj gospodji budi naša najsrdačnjia hvala a od Boga obilna plaća.

Anton Ginić, zampik Stajnana, sada dobitrižnik istarskih evakuiraca.

Razne vijesti.

Koncert u kazalištu. Jučerašnj je koncert u gradskom kazalištu sjajno uspio. Drugom zgodom o tome opširnije.

Senzacionalan uspjeh pretrage ko mesara. Javljaju iz Osijeka: Prema odredbi kr. povjerenika, a uputi gr. načelnika dr. Pinterovica izvršili su jučer gradski tržni nadzornici uz asistenciju redarstiva pretragu kod mesara, te našli kod Dragutina Winklera 1360 kg. masti, 1500 kg sušene slanine i 1900 kg utovinjene slanine. Od masti je bilo 960 kg prodano za Budimpeštu, što je gr. tržni nadzornik stavio pod zabranu.

Dalje je nadjeno kod Hinka Gruberu a Donjem gradu 300 mat, 500 kg slanine, što je obećano prekupcima Josipa Krauszu i drugu. Nadalje je nadjeno kod Kappellera 2500 kg slanine, što je hito dalje dobaviti. I ovo je sve pod zabranu stavljeno.

Lisnca uredništva.

Gosp. Ljubimira Nikolića, Bosnyah, Na Vas dopisnicu možemo vam obavijestiti, da se narode u Ugarske, prema našim informacijama, biti prezen u Austriju. Znamo pozitivno, da su već ne koji stigli dne 12. septembra u Lipnicu, (Stajarska), a javljaju nam se i naši ljudi iz puljske okolice, koji su stigli u Grašod (Gornja Austrija). Što se rubinije, obuće i odjela tiče, prikrškri bi za svoa vlada, što se možete opovjediti i drugo dopis iz Moravske, što nam je poslao g. Ginić. Neka narod bude miran, vladin čin se moguće da naroda bude bolje. Da ste nam svi zdravo veselo.

Potpisište treći ratni zajom!

I Misku, koji odsele nije mogao više d ispije svako jutro običanu svoja mjerik rakije. Čitavih je osam dana jadnik nar misljao, bi li Grgu prijavio sudu ili e s njim izmirio. Ovo potanje činilo mu je najzgodnijim, a kako se je i u Grgve više odavno ohladila srdžba, ubrzo obno stavio staro prijateljstvo.

A i učitelj i bilježnik stadoše s vremenom opet zalaziti u Grginu krému, pogotovo, što je Grga učitelja skrušeno zamolio bio, da mu oprosti.

Kad je gospodin bilježnik iz nekih e trnast izdava izrukao na svom stolu velike hrpe jedan od spisa, koji mu je stigao bio upravo onaj dan, kad se izgubila njegova olovka, i počeo lista po njemu, da ga riješi, nadao iznenađu njemu novu olovku, u ma na vlas onkovu, kakovu je onomadno donio bio grada.

I vjerujte mi, to je bila prava pravca njegova izgubljena olovka.

HUMORESKA ČICA JOSE.

Bilježnikova olovka.

(Konac.)

— Hej, Grgo, ovamo! — poviče u sav glas. — Nijeste li jutros našli ovdje gdje moju olovku, novu novcatu olovku sa posebnom spravom za pisanje, čujete li? Jner mi je poklonio gospodin bilježnik, a danas je eto nema i nema. Pretražio sam kod kuće sve, ali bez uspjeha. Mora da sam ju sinoć ovdje ostavio, jer kurd bi se inače gdje?

Grga je izbuljio oči i zadržhao od gnjeva. Zar su se ti ljudi dogovorili, da ga vrijeđaju tražeći kod njega svoje nove olovke? Nesto ga je stislo u grlu i nikako nije mogao u prvi čas da odgovori ma i samo riječ. Tek kad je učitelj opetovao svoje pitanje, otvori mu se grlo i on stane kao bijesan na sva usta vikati: — Šta-a-a? Zar i vi? Govorite li ozbiljno? Zar i vi mislite, da sam taj da eu krasti i sakrivati vaše olovke, a? — vikao je sve zeše i zeše tako, da su ga učitelj i njegovi prijatelji zabreknuto gledali.

— Ali čovjče! . . .

— Štite! Znadem ja, odakle taj vjetar duva! I vi sumnjate o mojem posteljnu, vi, koji bi umrli od glada, da nema moje krème. Da, da, ne gledajte me tako čudnovato! . . .

— Ali čovjče! Umirite se i šutite! . . . — Što, ja da sam? Gle li sad njegaj! Najprije me vrijeđaja, a sad hoće da šutim kao kakovo derišće u zapuštenoj i jadnoj njegovoj školi. . . .

— Grgo, ostavite moju školu u miru! — Da, da. Sad sam gospodina pogodio u žilicu. I da šutim, je li? Ne eu i ne mogu, jer moram da čuvam svoje poštenje i svoj dobar glas. Svi ste se urotili proti meni. Olovka vam je tek izlika, da napadnete na mene. Ali ja eu se braniti proti vama i ostalim huljama poput lava! — vikao je Grga tako snažnim glasom, da je i njegova žena dotrčala iz kuhinje i sva preplašena sa praga gledala i slušala, što se zbiva.

Buka i vika postajala je sve zešćom i domala se pretvorila u ostru svadju i prepriku, u koju se konačno umiješase i učiteljevi prijatelji. Lica su se rumenila,